

Балдинюк О. Д. (м. Умань, Україна)

**СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ДІТЕЙ-СИРИТ ТА ДІТЕЙ,
ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ
НА ПРИКЛАДІ ОБЛАСНОГО МІЖРЕГІОНАЛЬНОГО ЦЕНТРУ
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ**

У тезах висвітлено роботу Обласного міжрегіонального Центру соціально-психологічної реабілітації дітей міста Умані.

Baldyniuk Olena (Uman Ukraine)

**SOCIAL SUPPORT OF ORPHANS AND CHILDREN DEPRIVED OF
PARENTAL CARE FOR EXAMPLE OBLAST INTERREGIONAL
CENTER FOR SOCIAL AND PSYCHOLOGICAL REHABILITATION OF
CHILDREN**

In theses highlights the work of the Regional Inter-Regional Center for Social and Psychological Rehabilitation of Children Uman.

Соціальна робота є однією із організаційних складових процесу реалізації державної політики стосовно неповнолітніх в Україні, а у більш широкому розумінні – і соціальної політики. На сьогодні в нашій державі одним з пріоритетних завдань є створення оптимальних умов для підтримки такої соціально незахищеної категорії як діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування.

Кризовий стан держави, сучасна невизначеність і нестабільність життєвих умов в Україні ускладнюють процес становлення і розвитку дітей. Особливо боляче це відображається на долі найбільш незахищеної категорії дітей – дітях-сиротах і дітях, які лишилися без опіки батьків. У даній ситуації допомога таким дітям, соціально-педагогічний захист та багатоаспектна реабілітація набувають важливого значення і вимагають їхнього вдосконалення. Існує ряд «прогалин» по даному питанню в українському законодавстві. У зв'язку з цим на державному рівні прийнято ряд важливих документів, спрямованих на повноцінне розвитку дітей, які залишилися без

піклування батьків і розробку методів для створення оптимальних умов для їх існування.

Нормативно-правовою базою для надання соціальних послуг дітям-сиротам є закони України «Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей», «Про охорону дитинства», «Про соціальні послуги», «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування».

Особливе місце в системі соціальної підтримки дітей-сиріт займають притулки для дітей, центри допомоги дітям, що залишилися без піклування батьків, соціально-реабілітаційні заклади для неповнолітніх, дитячі будинки, загальноосвітні школи-інтернати для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування та ін.

Спеціалізовані заклади виконують ряд функцій:

- беруть участь у виявленні та усуненні причин та умов, що сприяють бездоглядності та безпритульності неповнолітніх;
- надають соціальну, психологічну та іншу допомогу неповнолітнім, їх батькам або законним представникам у ліквідації складної життєвої ситуації, відновленні соціального статусу, сприяють поверненню неповнолітніх у сім'ї;
- утримують на повному державному забезпеченні неповнолітніх, здійснюють їх соціальну реабілітацію, захист їх прав і законних інтересів, організують їх медичне обслуговування та навчання, сприяють їх професійній орієнтації та отриманню ними спеціальності;
- сприяють органам опіки та піклування в здійсненні влаштування неповнолітніх, які залишилися без піклування батьків (законних представників).

В м. Умань наприкінці 2012 року на базі колишнього Уманського дитячого притулку було засновано Обласний міжрегіональний центр соціально-психологічної реабілітації дітей.

Специфіка організації соціально-педагогічного та реабілітаційного процесу зумовлюється не лише особливостями реабілітаційного центру як інноваційного закладу, його специфічними рисами, принципами і структурою управління, але і в значній мірі визначається особистими особливостями дітей, які тут знаходяться.

В центрі постійно перебувають до 40 дітей віком від 3 до 18 років. Тут перебувають:

- діти, які залишилися без піклування батьків, або осіб, які їх замінюють;
- діти, які зазнали насильства і потребують соціально-психологічної допомоги;
- діти з сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах і не в змозі подолати їх за допомогою власних можливостей;
- безпритульні діти.

Успіх процесу реабілітації дітей-сиріт та дітей, які залишилися без піклування батьків, в умовах центру соціально-психологічної реабілітації дітей досягається за умови комплексного застосування всіх складових.

I. Психолого-педагогічна діагностика дітей-сиріт та дітей, які залишилися без піклування батьків. Найбільш інформативними є метод опитування і тестування вихованців-підлітків, оскільки вони за короткий час дають можливість отримати необхідну кількість даних про дитину-сироту або дитячий колектив взагалі.

II. Психолого-педагогічна корекція. Серед найбільш ефективних, на наш погляд, методів корекційної роботи з вихованцями-підлітками в умовах ЦРДС можна виділити: арттерапію, музикотерапію, танцювальну терапію, малювання, казкотерапію та ігротерапію.

III. Соціально-педагогічна профілактика (проведення масових профілактичних свят, конкурсів, спортивних змагань; організація показу відео- та кіноматеріалів з профілактики негативних явищ серед дітей даної категорії).

IV. Соціально-педагогічний захист. Сюди відносяться питання правового захисту, профілактики деприваційних відхилень, проблеми стосунків з оточуючими людьми, проблеми ставлення до своєї особистості, адекватного оцінювання власних здібностей і можливостей.

Викладене у статті дає підстави для наступних висновків. У країні створено розгалужену систему закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які надають соціальні послуги зазначеній категорії дітей. Водночас накопичилося чимало проблем у цій системі, яка потребує реформування. Необхідно створювати нові форми влаштування цієї категорії дітей.

ЛІТЕРАТУРА // ЛИТЕРАТУРА // REFERENCES

1. <http://04744.info/novini/item/1492-umanskyj-dytyachyj-prytulok-reorganizuvaly-v-tsentr-sotsialno-psyhologichnoyi-reabilitatsiyi>
2. Потопахіна О. М. Соціальні послуги закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування / О. М. Потопахіна. // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия «Юридические науки». Том 23(62). – 2010. – С.171–179.
3. Про соціальні послуги: Закон України від 19.06.2003 //Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 45. – Ст. 358.
4. Типове положення про центр соціально-психологічної реабілітації дітей: Затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 28.01.2004 № 87 //Офіційний вісник України. – 2004. – № 4. – Ст. 168.